

Er sátt um háskattaríkið Ísland? - skattastefna stjórnvalda til næstu ára

Ásdís Kristjánsdóttir, forstöðumaður efnahagssviðs 24. janúar 2018

 @atvinnulifid

 @atvinnulifid

Hvað einkennir gott skattkerfi?

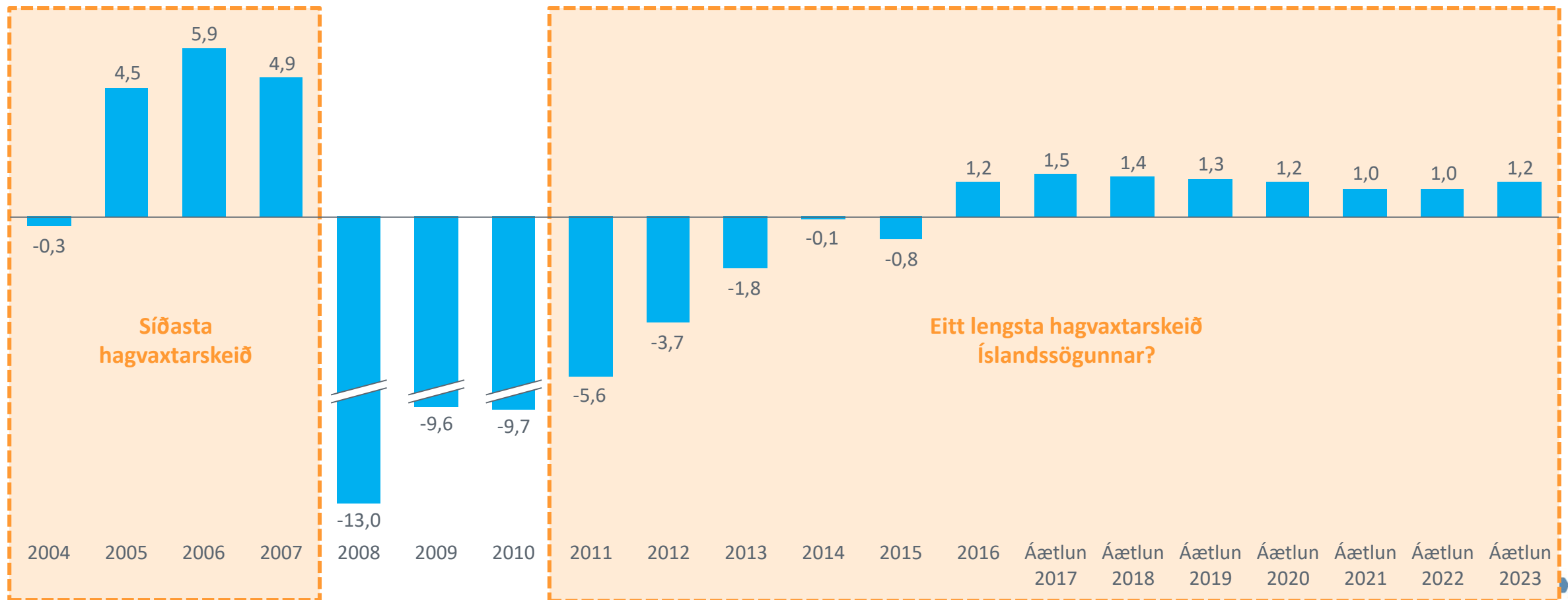
- 1 Aflar nægjanlegra tekna fyrir samneysluna.** Skatttekjur ríkissjóðs standa undir 90% af heildartekjum ríkisins. Skattar sem heimili og fyrirtæki greiða standa því að stórum hluta undir útgjöldum ríkisins og forsenda þess að ríkið getið haldið uppi velferðarþjónustu og öðrum skyldum ríkisins.
- 2 Er einfalt, gagnsætt og skilvirkt.** Einfalt og gagnsætt skattkerfi lágmarkar kostnað fyrir bæði skattgreiðendur og yfirvöld. Dregur úr undarskotum og stuðlar að betri skilningi á skattkerfinu. Skilvirkt skattkerfi lágmarkar neikvæð áhrif skatta og skapar rétta hvata.
- 3 Er fyrirjáanlegt og stöðugt.** Mikilvægt er að skattkerfi taki ekki sífelldum breytingum þannig að unnt sé að draga úr óvissu og auðvelda ákvarðanatöku fyrir bæði fyrirtæki og heimili.
- 4 Er samkeppnishæft.** Skattkerfi sem eru samkeppnishæf skapa auknar tekjur og skapar aukin hvata til að byggja upp starfsemi hér á landi og dregur úr undanskotum.
- 5 Styður við hagstjórnina.** Mikilvægt er að fjármálastefna hins opinbera sé til þess fallin að draga úr sveiflum í hagkerfinu fremur en að ýta undir sveiflur. Á uppgangstímum er því mikilvægt að hið opinbera beiti aðhaldssamri stefnu – ef vilji er til að lækka skatta á tímum uppgangs þarf að draga úr útgjöldum á móti. Því er öfugt farið í efnahagsslaka.

1

Fjármálastefnan markar þann ramma sem stjórnvöld eru skuldbundin til að fylgja út kjörtímabilið. Treyst er á óvenjulangt hagvaxtarskeið og má lítið út af bregða.

Afkoma hins opinbera ¹

- % af landsframleiðslu

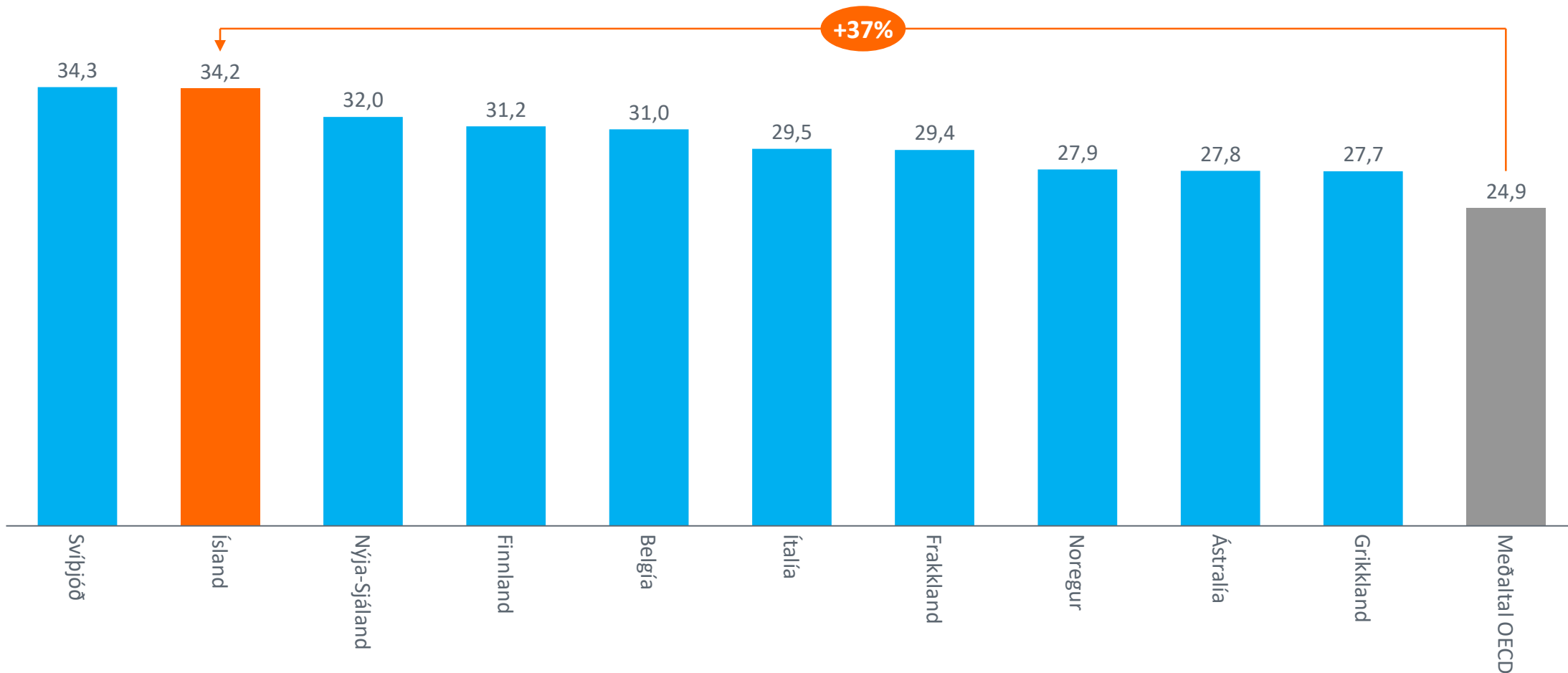

2

Skattheimta á Íslandi er ein sú mesta innan OECD. Nær hvergi meðal þróaðra ríkja tekur hið opinbera til sín eins hátt hlutfall verðmætasköpunar.

Heildarskatttekjur hins opinbera árið 2017, sem hlutfall af VLF

Leiðrétt fyrir greiðslum almannatrygginga¹

4 Heimildir: OECD og útreikningar efnahagssviðs. * Í Danmörku fer greiðsla almannatrygginga beint í gegnum skattkerfið og henni er því sleppt í þessum samanburði þar sem það er ekki samanburðarhæft.

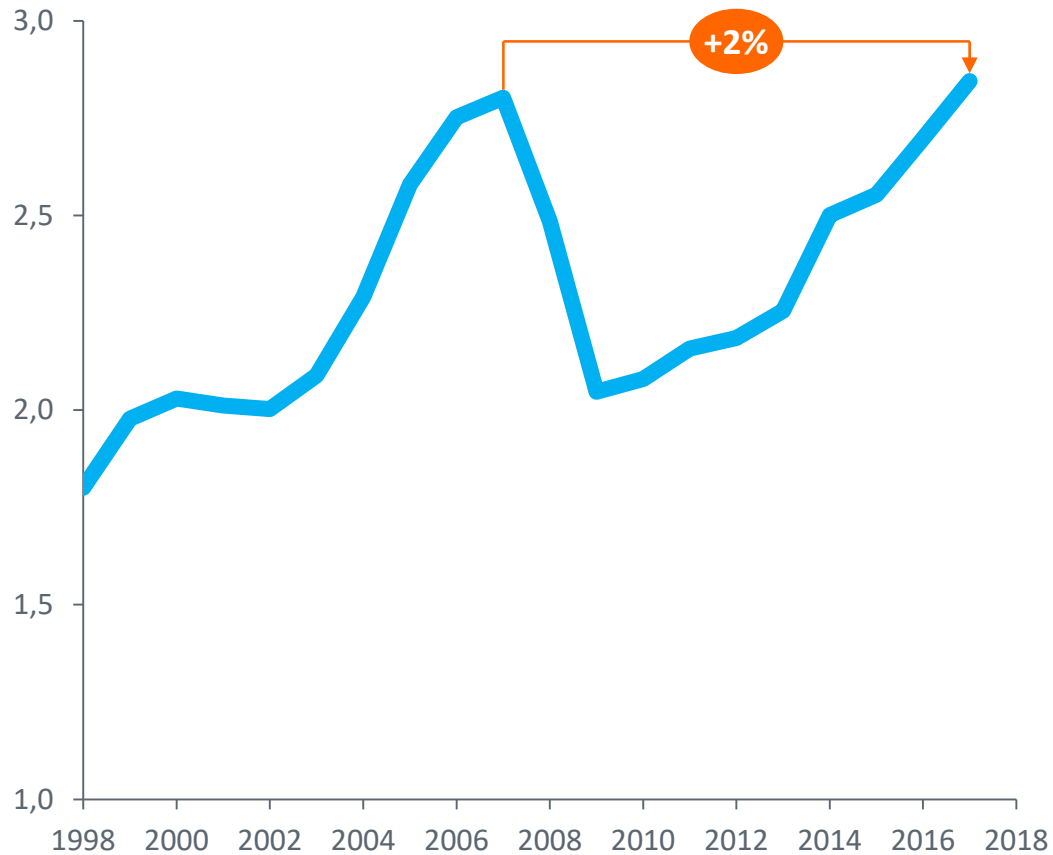
* Nýjustu gögn fyrir Ástralíu eru frá 2015.

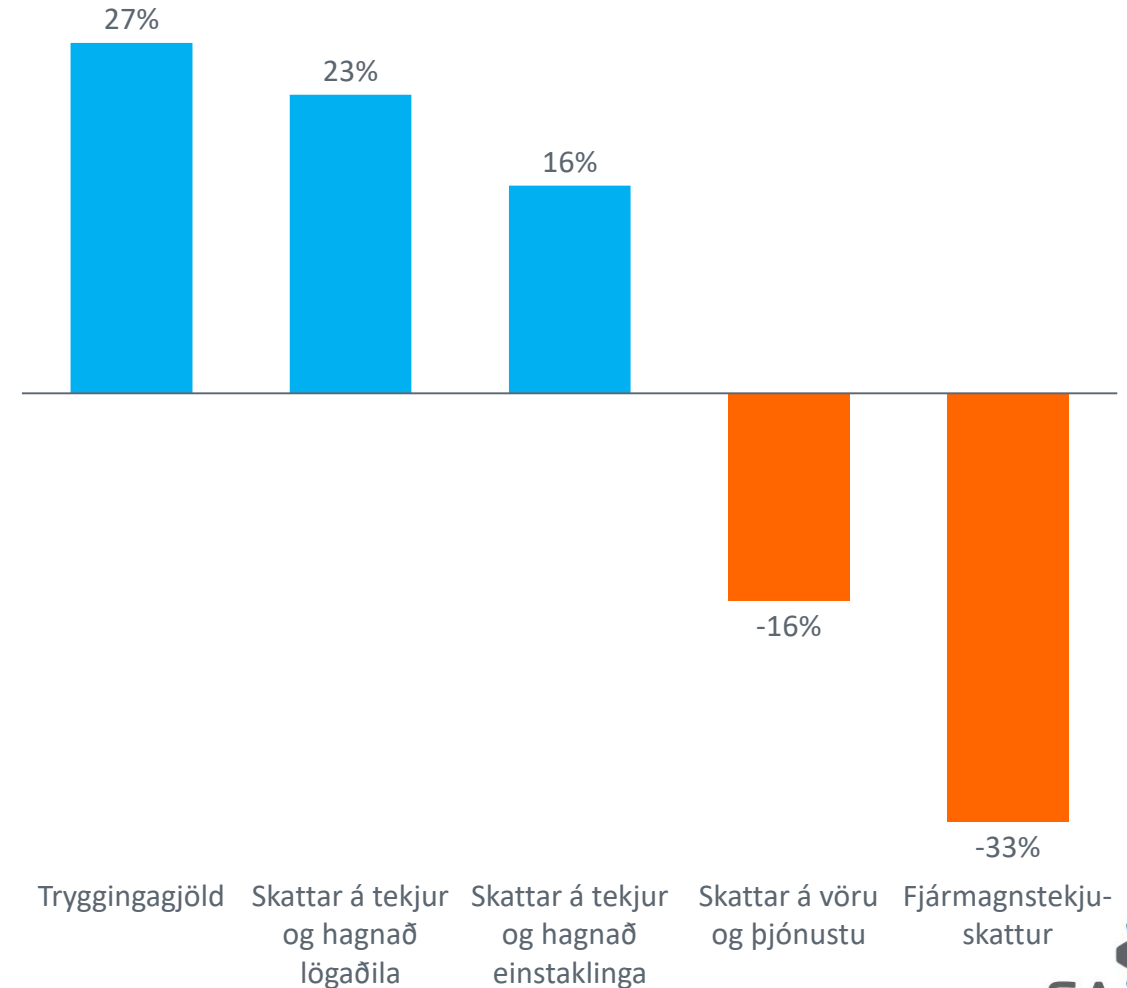
3

Skatttekjur á mann orðnar meiri en árið 2007. Miklar tekjur af fjármálastarfsemi árið 2007. Byrðarnar hafa færst á launafólk og önnur fyrirtæki.

Skatttekjur hins opinbera á mann á föstu verðlagi
- m.kr. á verðlagi 2017, tryggingagjöld meðtalin

Skatttekjur hins opinbera á mann á föstu verðlagi
- m.kr. á verðlagi 2017, tryggingagjöld meðtalin

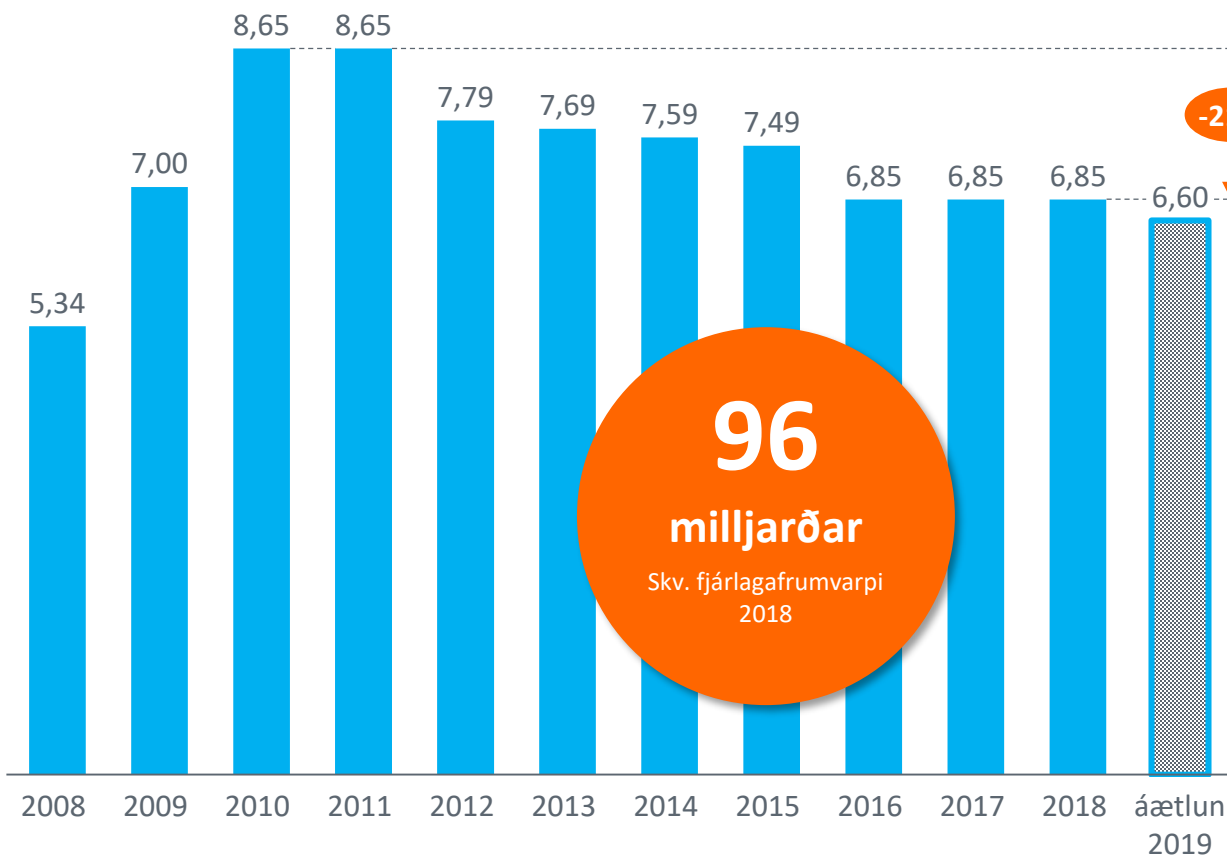

4

Tryggingagjaldið hefur lítið breyst á sama tíma og atvinnuleysi hefur hríðfallið. Tryggingagjald leggst á launagreiðslur og dregur því úr svigrúmi til launahækkana og nýráðninga.

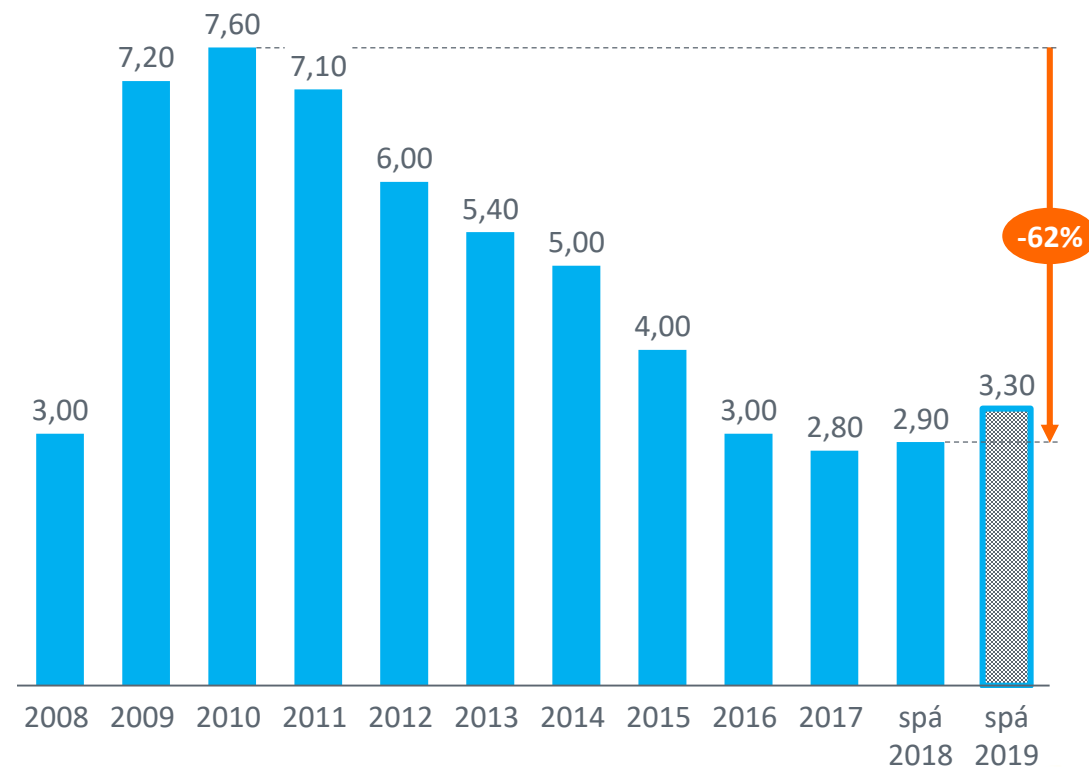
Tryggingagjald (2008-2017)

- Tryggingagjald sem hlutfall af heildarlaunum launamanna

Atvinnuleysi (2008-2017)

- Atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla

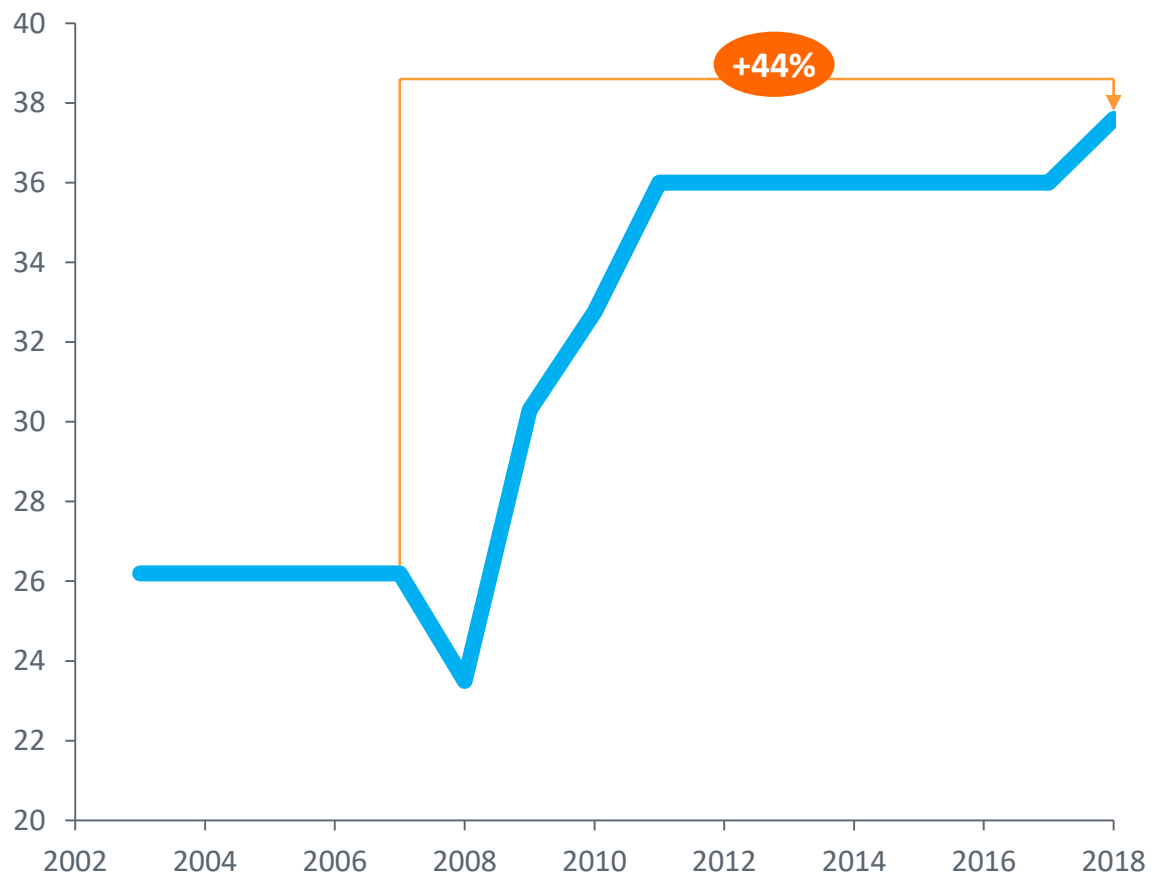

5

Aukin skattlagning á tekjur úr fyrirtækjarekstri. Tekjur sem myndast í rekstri eru skattlagðar tvisvar áður en þær renna til eigenda. Skattlagning þeirra hefur nær tvöfaldast á 10 árum.

Skattlagning á tekjur af fyrirtækjarekstri frá hagnaði til arðgreiðsla¹

- % af hagnaði fyrirtækja útgreiddum til eigenda í formi arðs

Eiginleg skattheimta á fjármagn er tvískipt. Annars vegar er greiddur 20% skattur á hagnað fyrirtækja og þegar hagnaðurinn er greiddur út úr fyrirtækinu sem arður til eigenda eru greidd önnur 22%. **Eiginleg skattheimta er því 37,6% í dag.**

Hagnaður	100
20% tekjuskattur fyrirtækja	20
Arður	80
22% fjármagnstekjuskattur	17,6
Heildarskattur	37,6

Mikil skattlagning á fjármagn

- Hækkar fjármagnskostnað fyrirtækja og ávöxtunarkröfu.
- Kemur sérstaklega niður á minni fyrirtækjum sem ekki geta sótt á alþjóðlega fjármagnsmarkaði.
- Dregur úr sparnaði og fjárfestingu í hagkerfinu.

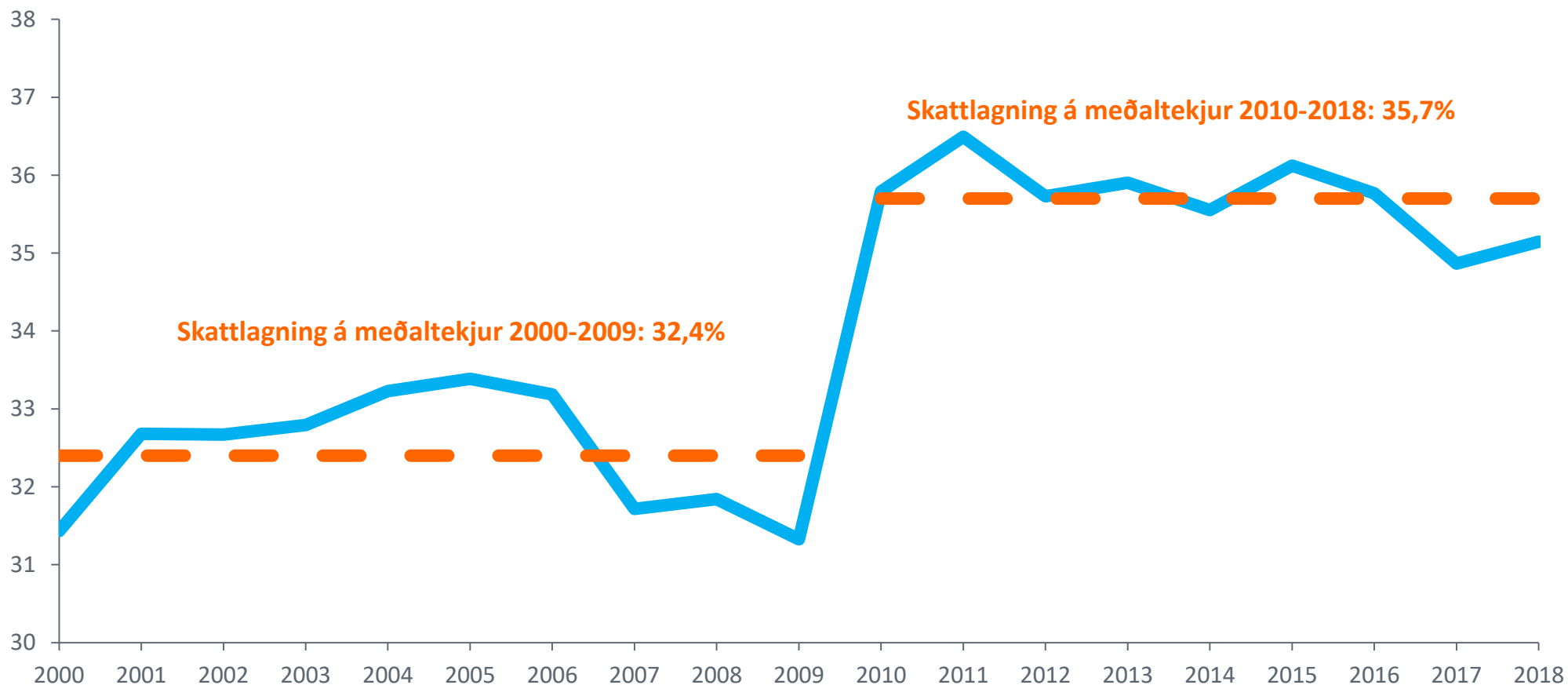
1

6

Launafólk ber auknar byrðar. Skattheimta á meðallaun jókst mikið árið 2008. Ekki hefur verið undið ofan þeirri breytingu þrátt fyrir bætta efnahag og tekjuauka hins opinbera.

Skattlagning á meðaltekjur á Íslandi 2000-2018

- % af heildarlaunum einstaklings¹, staðgreiðsla tekjuskatts og tryggingagjald

Hið opinbera dregur árlega...

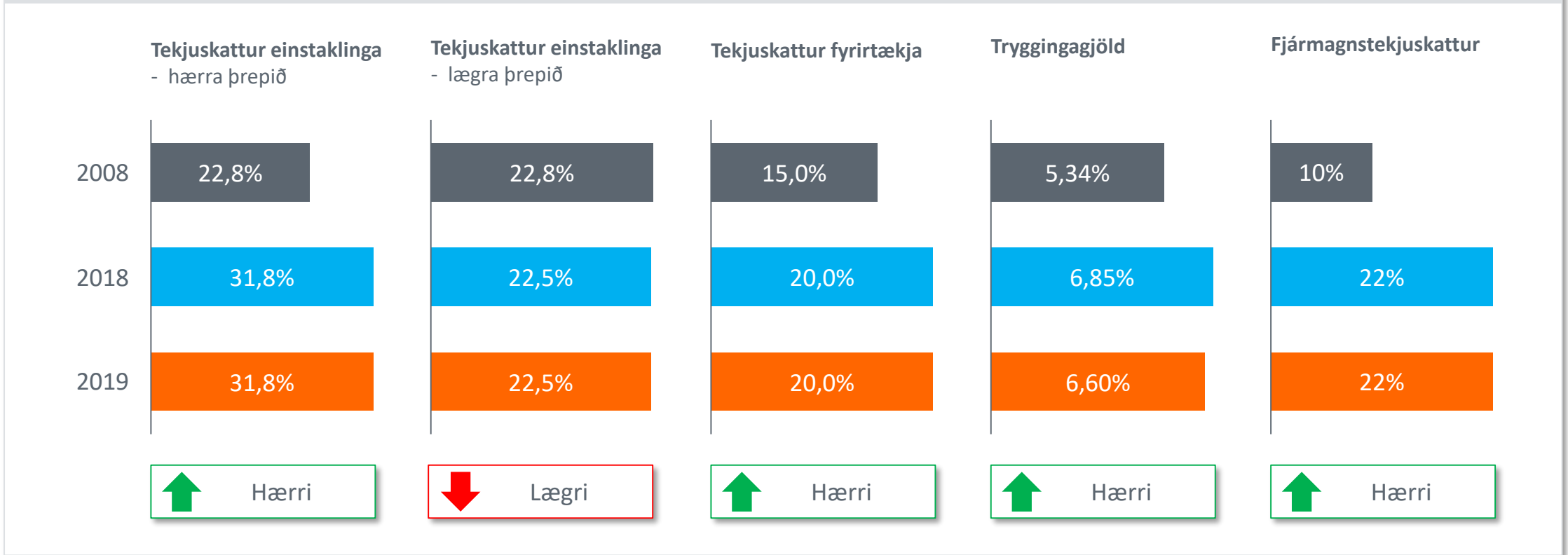
+300.000 kr.

...meira til sín af meðaltekjum einstaklings í skatta

7

Skattprósentur hærri og nýjum sköttum verið bætt við frá árinu. Skapa þarf svigrúm til skattalækkana.

Dæmi um nokkra stærstu tekjustofna ríkisins

Afnám skatta

1. Afnám almennra tolla
2. Afnám vörugjalda
3. Brottfall millipreps tekjuskatts einstaklinga

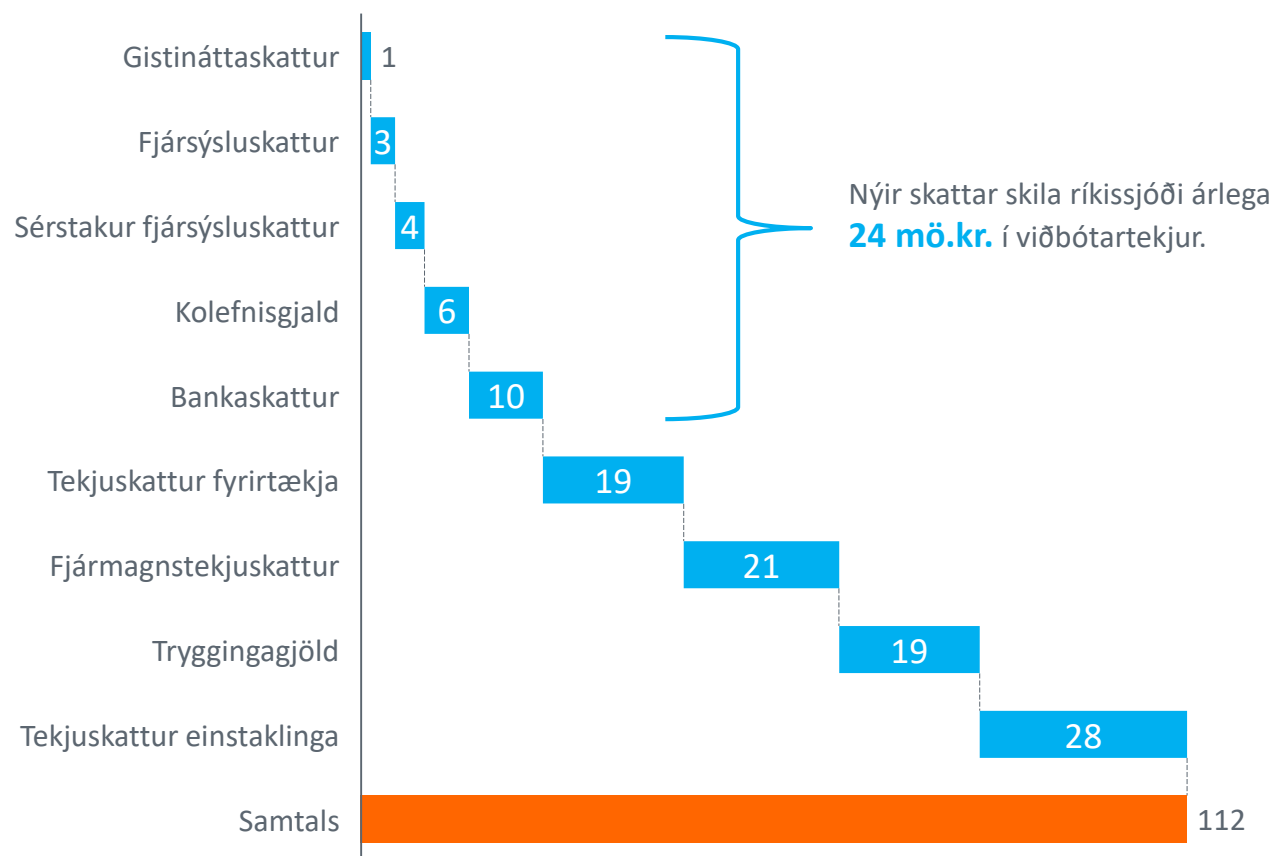
Nýir skattar

1. Bankaskattur
2. Sérstakur fjársýsluskattur
3. Almennur fjársýsluskattur
4. Kolefnisgjald
5. Sérstakur fjársýsluskattur
6. Gistináttaskattur

Aukin skattheimta skilar 100 milljörðum króna í viðbótartekjur. Þar af skila nýir skattar 24 milljörðum króna.

Árlegar tekjur af nýjum sköttum og skattahækkunum á árinu 2019

- árlegur tekjuvöxtur í mö.kr.¹

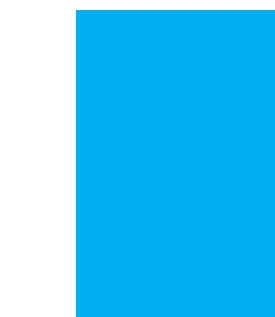
Nýir skattar og skattahækkunar frá árinu 2008 skila ríkissjóði viðbótar skatttekjum sem jafngilda áætluðum framlögum til allra sjúkrahúsa á Íslandi.

112 ma.kr.

Áætlaðar tekjur af skattahækkunum og nýjum sköttum

106 ma.kr.

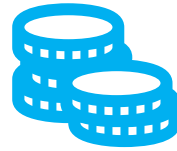
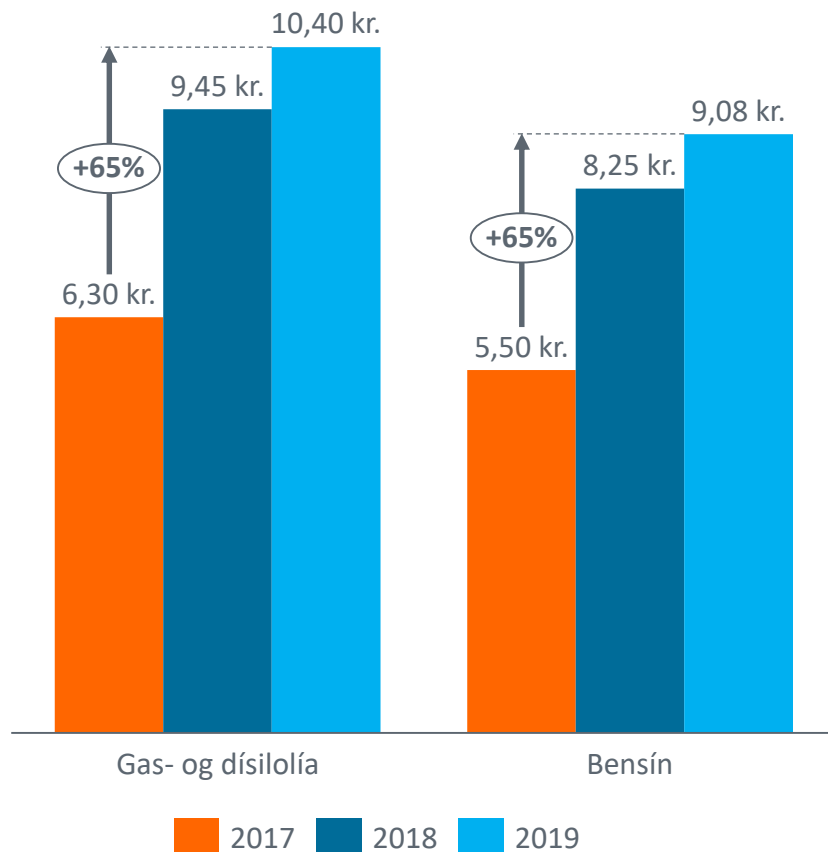

Áætlað framlög til sjúkrahúsanna árið 2019

Kolefnisgjaldið: Skattahækkun eða aðgerðir í loftlagsmálum? Kolefnisgjaldið hefur hækkað um 65% frá árinu 2017 og er tekjulind fyrir ríkissjóð eins og hver annar skattur.

Breyting á kolefnisgjaldi

Kr. á hvern lítra

Skattahækkun

- Kolefnisgjald er tekjulind fyrir ríkissjóð, eins og hver annar skattur, þótt það sé lagt á undir því yfirskeyni að um sé að ræða aðgerð í loftlagsmálum.

Grænn skattur?

- Ef markmiðið væri í raun aðgerð í loftlagsmálum væri eðlilegt að samfara hækkuninni yrðu gjöld eða skattar á umhverfisvæna starfsemi lækkuð á mótí.

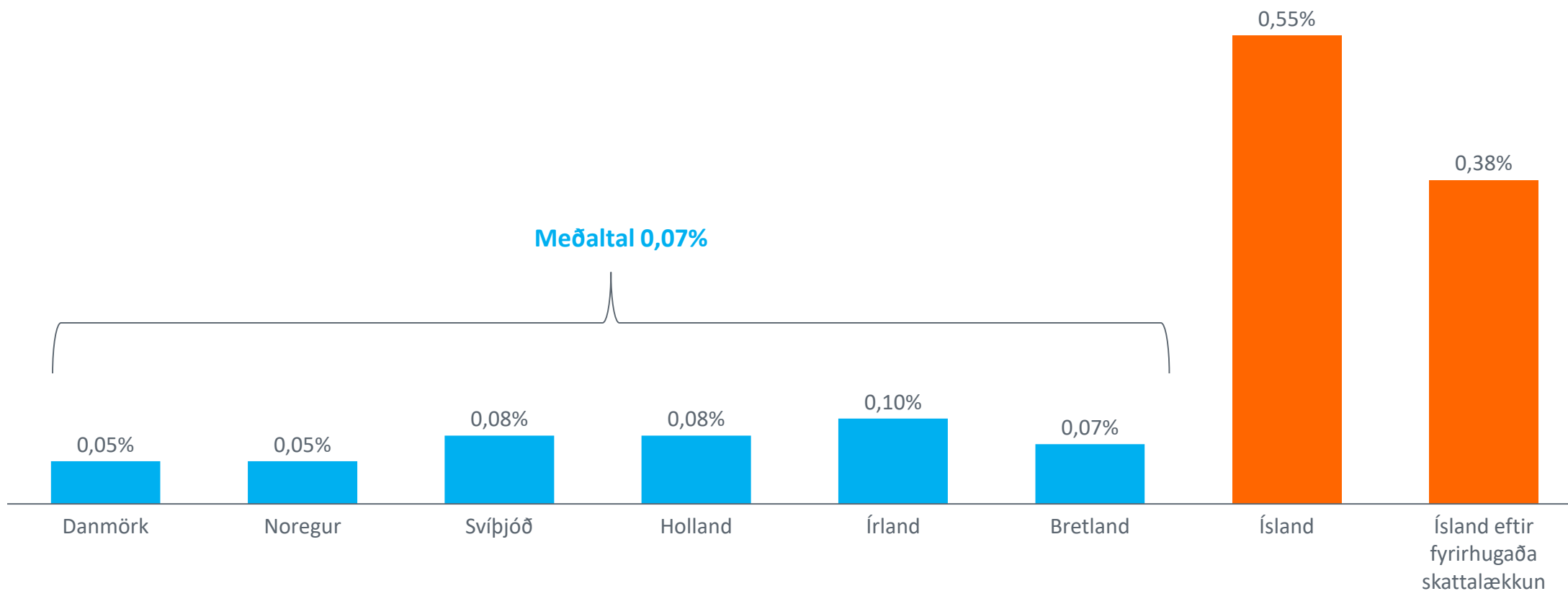
Bitnar helst á almenningi

- Þá leggst gjaldið ekki jafnt á alla notkun kolefnis. Hækkun gjaldsins bitnar fyrst og fremst á almenningi. Þess vegna leggjast SA gegn hækkun gjaldsins.

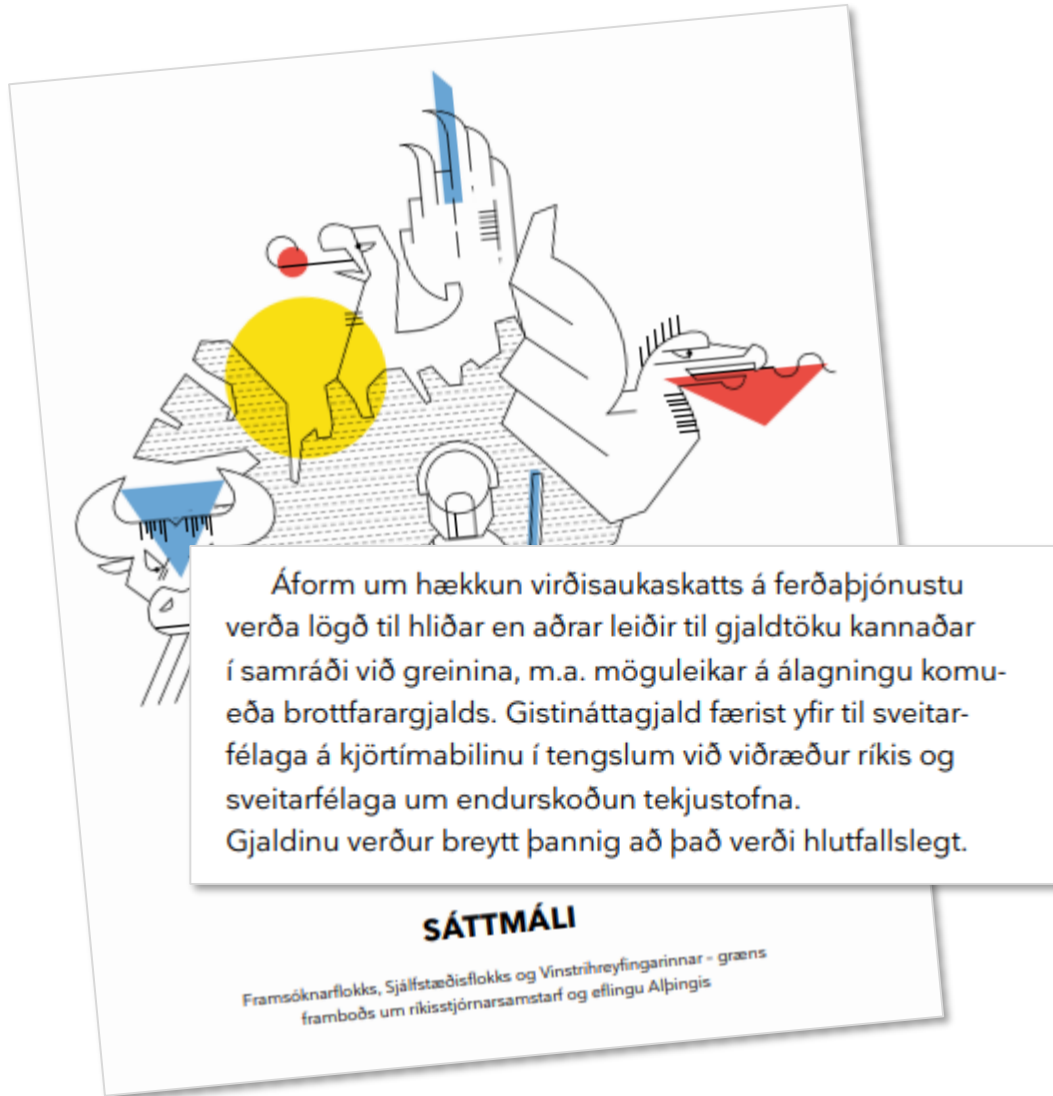
Sérstakir skattar á fjármálafyrirtæki. Þrátt fyrir fyrirhugaða lækkun þá verður skattlagningin sem lögð er á bankastarfsemi áfram mun meiri en gengur og gerist í nágrannalöndum.

Sérstækir skattar á kerfislega mikilvæga banka

- skattar og opinber gjöld fyrir árið 2017 sem hlutfall af meðalstöðu eigna

Gistináttaskattur. Áform að færa til sveitarfélaga. Skatturinn verður hlutfallslegur en ekki krónutala. Ýmsum spurningum enn ósvarað.

Gistináttaskattur

Gistináttaskattur er sérstakur skattur sem lagður er á sölu gistingar. Skatturinn var tekinn upp 1. janúar 2012 og er lagður á hverja selda gistináttaeiningu. Slík eining er skilgreind sem leiga á gistaðstöðu í allt að einn sólarhring. Með gistaðstöðu er átt við herbergi, húsnæði eða svæði sem leigt er út í þeim tilgangi að þar sé dvalið yfir nótt, að svefnaðstaða sé fyrir hendi eða hægt sé að koma henni fyrir og leigan sé almennt til skemmti tíma en eins mánaðar.

Gistináttaskattur er 300 kr. fyrir hverja selda gistináttaeiningu (hækkaði úr 100 kr. í 300 kr. hinn 1. september 2017). Tilgreina ber gistináttaskatt (e. lodging tax) á sölureikningi eða greiðslukvittun og myndar hann stofn til virðisaukaskatts og fellur í sama virðisaukaskattsþrep og gistingin.

- Hækkun VSK á ferðaþjónustu
- Mögulega setja á komu- og brottfaragjald.
- Gistináttaskattur verður % en ekki krónutala og færirst til sveitarfélaga.

Gistináttaskattur færður til sveitarfélaga. Mikilvægt að tryggja gagnsæi, fyrirsjáanleika og skilvirkni.

Hvað einkennir gott skattkerfi?

- 1 Aflar nægjanlegra tekna fyrir samneysluna.** Skatttekjur ríkissjóðs standa undir 90% af heildartekjum ríkisins. Skattar sem heimili og fyrirtæki greiða standa því að stórum hluta undir útgjöldum ríkisins og forsenda þess að ríkið getið haldið uppi velferðarþjónustu og öðrum skyldum ríkisins.
- 2 Er einfalt, gagnsætt og skilvirkt.** Einfalt og gagnsætt skattkerfi lágmarkar kostnað fyrir bæði skattgreiðendur og yfirvöld. Dregur úr undarskotum og stuðlar að betri skilningi á skattkerfinu. Skilvirkt skattkerfi lágmarkar neikvæð áhrif skatta og skapar rétta hvata.
- 3 Er fyrirsjáanlegt og stöðugt.** Mikilvægt er að skattkerfi taki ekki sifeldum breytingum þannig að unnt sé að draga úr óvissu og auðvelda ákvarðanatöku fyrir bæði fyrirtæki og heimil.
- 4 Er samkeppnishæft.** Skattkerfi sem eru samkeppnishæf skapa auknar tekjur og skapar aukin hvata til að byggja upp starfsemi hér á landi og dregur úr undanskotum.
- 5 Styður við hagstjórnina.** Mikilvægt er að fjármálastefna hins opinbera sé til þess fallin að draga úr sveiflum í hagkerfinu fremur en að ýta undir sveiflur. Á uppgangstímum er því mikilvægt að hið opinbera beiti aðhaldssamri stefnu – ef vilji er til að lækka skatta á tímum uppgangs þarf að draga úr útgjöldum á móti. Því er öfugt farið í efnahagsslaka.

Kostir:

- Færist til þeirra sem veita gististöðum þjónustu í nærumhverfi.
- Auðveldar eftirlit.

Gallar:

- Gæti aukið ógagnsæi og dregið úr aðhaldi.
- Ólíklegra að slíkur skattur verði afnuminn í framtíðinni.

Mikilvægt að hafa hugfast:

- Skattlagningin þarf að vera hófleg.
- Setja skýran ramma um möguleika til gjaldheimtu.
- Fyrirsjáanleiki og gangsæi skipta miklu.

Stjórnvöld boða endurskoðun á skattkerfinu. Einfaldara, skilvirkara og sanngjarnara skattkerfi ætti að vera markmið allra.

13. apríl 2018 / Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Ýmsir þættir skattkerfisins til endurskoðunar á næstu árum

Mynd/Hari

Næstu árin verða ýmsir þættir íslenska skattkerfisins til endurskoðunar, til hagsbóta fyrir einstaklinga og fyrirtæki, eins og sjá má í [nýframkominni fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar](#) fyrir tímabilið 2019-2023. Þar verður m.a. horft til þess að gera Ísland samkeppnishæfara í alþjóðlegum samanburði, auk þess að gera skattheimtu einfaldari, skilvirkari og sanngjarnari.

Skilaboð til stjórnvalda

- 1** Lækkum skatta frekar en að hækka þá – Ísland þarf ekki að vera háskattaland til framtíðar
- 2** Ekki byggja útgjaldaaukningu á góðæristekjum – gjaldahliðin er tregbreytanleg
- 3** Minnka þarf umsvif ríkisins og skapa svigrúm til skattalækkana – agi í ríkisfjármálum er forsenda stöðugleika
- 4** Höfum í huga hvað einkennir gott skattkerfi – höfum til hliðsjónar hvað einkennir gott skattkerfi þegar við ráðumst í skattkerfisbreytingar.

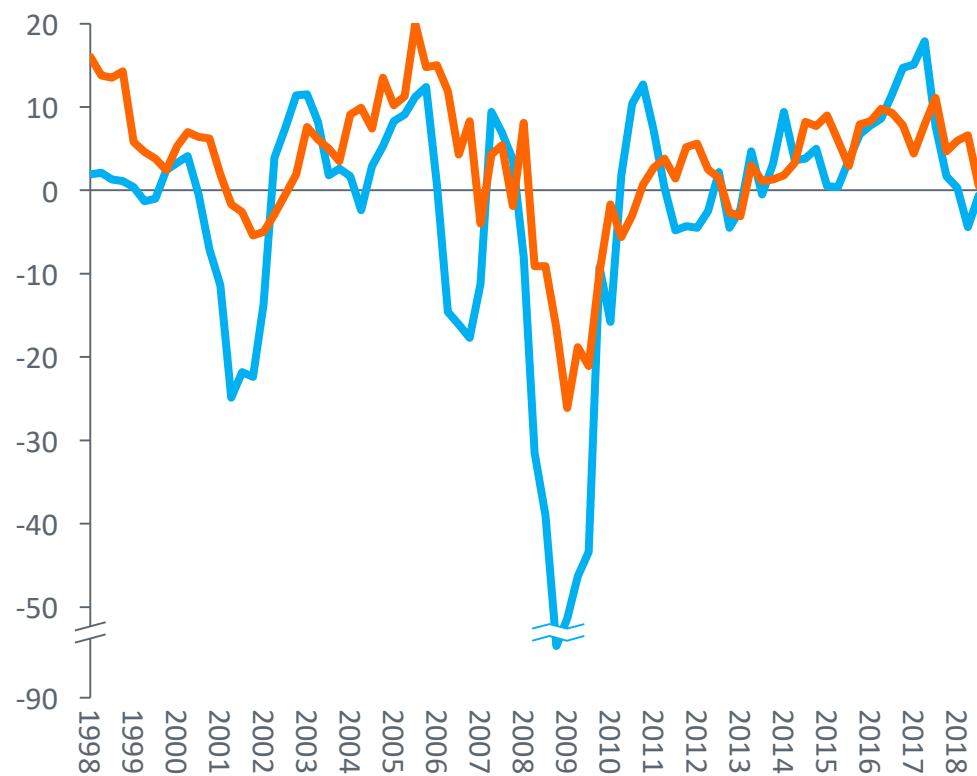
Lágskattaríkið Ísland

Fjarlægur draumur?

Fjarlægur draumur? Núverandi efnahagsuppsveiflu er lokið. Skapa þarf svigrúm til að lækka skatta og styðja við íslenskt efnahagslíf.

Blikur á lofti: Samband innlendrar eftirspurnar og gengi krónunnar

- Ársbreyting frá 1F 1998 – 3F 2018, innlend eftirspurn = samtala neyslu og fjárfestingar

— Gengispróun ISK — Innlend eftirspurn

Skapa þarf svigrúm til skattalækkana. Flestar skattþrosentur eru hærri í dag en árið 2008. Nýjum sköttum hefur einnig verið bætt við.

Dæmi um nokkra stærstu tekjuföna ríkisins

	Tekjuskattur einstaklinga - hærra þrepíð	Tekjuskattur einstaklinga - lægra þrepíð	Tekjuskattur fyrirtækja	Tryggingagjöld	Fjármagnstekjuskattur
2008	22,8%	22,8%	15,0%	5,34%	10%
2018	31,8%	22,5%	20,0%	6,85%	22%
2019	31,8%	22,5%	20,0%	6,60%	22%
	↑ Hærri	↓ Lægri	↑ Hærri	↑ Hærri	↑ Hærri

- Afnám skatta**
- Afnám almennra tolla.
 - Afnám vörugjalda.
 - Brottfall millipreps tekjuskatts einstaklinga
- Nýir skattar**
- Auðindagjald.
 - Sérstakur skattur á fjármálafyrirtæki.
 - Kolefnisgjald.
 - Sérstakur fjársýsluskattur.
 - Gistináttaskattur.

Skilaboð Samtaka atvinnulífsins hafa verið skýr

26. nóvember 2018

Fjárlaganefnd bregst við
versnandi
efnahagsforsendum

9. október 2018

Áframhald á útpenslu ríkisins

3. janúar 2017

Taktlaus dans

27. apríl 2017

Aðhalds er þörf hjá hinu
opinbera

20. janúar 2017

Tékklisti fyrir
fjármálaráðherra

9. febrúar 2018

Aðhaldsleysi

18. september 2015

Fjárlagafrumvarp 2016: Hvert liggur leiðin?

30. janúar 2017

Er ábyrgt að treysta á eitt lengsta hagvaxtarskeið
Íslandssögunnar?

14. janúar 2016

Skattbyrði nánast hvergi
meiri en á Íslandi

27. apríl 2017

Kemur hugmyndafræðileg afstaða í veg fyrir hagkvæmni?

18. desember 2014

Fjárlög 2015: Hefur umfang
ríkisins aukist til frambúðar?

1. júní 2016

Stefna ríkisins til næstu fimm ára: Áskorun í uppsveiflu

